Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

2022/0401(APP)

23.2.2024

***

PROJEKT ZALECENIA

w sprawie projektu dyrektywy Rady w sprawie norm dotyczących funkcjonowania organów ds. równości w obszarze równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, równego traktowania osób w dziedzinie zatrudnienia i pracy bez względu na wyznawaną religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, równego traktowania kobiet i mężczyzn w sprawach zabezpieczenia społecznego oraz w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2000/43/WE i 2004/113/WE
(10788/2023 – C9-0031/2024 – 2022/0401(APP))

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

Sprawozdawczyni: Sirpa Pietikäinen

Objaśnienie używanych znaków

*	Procedura konsultacji
***	Procedura zgody
***I	Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
***II	Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
***III	Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 5

UZASADNIENIE 6

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCZYNI OTRZYMAŁA INFORMACJE 9

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie projektu dyrektywy Rady w sprawie norm dotyczących funkcjonowania organów ds. równości w obszarze równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, równego traktowania osób w dziedzinie zatrudnienia i pracy bez względu na wyznawaną religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, równego traktowania kobiet i mężczyzn w sprawach zabezpieczenia społecznego oraz w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2000/43/WE i 2004/113/WE
(10788/1/2023 – C9-0031/2024 – 2022/0401(APP))

(Specjalna procedura ustawodawcza – zgoda)

Parlament Europejski,

– uwzględniając projekt dyrektywy Rady (10788/1/2023),

– uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 19 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0031/2024),

– uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 Regulaminu,

– uwzględniając zalecenie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A9-0000/2024),

1. wyraża zgodę na projekt dyrektywy Rady;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

UZASADNIENIE

Krajowe organy ds. równości to organizacje publiczne, które promują równe traktowanie w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej poprzez udzielanie niezależnej pomocy ofiarom dyskryminacji, podejmowanie czynności lub reprezentowanie ofiar w sądzie, prowadzenie niezależnych badań i dochodzeń, publikowanie niezależnych sprawozdań, gromadzenie danych, podnoszenie świadomości i wydawanie zaleceń w kwestiach związanych z dyskryminacją. Są one do tego prawnie zobowiązane w przypadku dyskryminacji z jakichkolwiek względów określonych w art. 19 TFUE, w tym ze względu na płeć, rasę i pochodzenie etniczne, wiek, orientację seksualną, religię lub przekonania oraz niepełnosprawność. Organy ds. równości są do tego również zobowiązane w przypadku dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej. Aby odzwierciedlić przemiany zachodzące w społeczeństwie i zapewnić zgodność z orzecznictwem TSUE, zakres zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet nie może ograniczać się do dyskryminacji ze względu na fakt, że dana osoba jest takiej czy innej płci. Należy zatem wziąć pod uwagę dyskryminację krzyżową i z wielu przyczyn jednocześnie.

Organy ds. równości są głównymi podmiotami, jeśli chodzi o przeciwdziałanie dyskryminacji w UE, a ich zdolności do udzielania pomocy ofiarom dyskryminacji i promowania przeciwdziałania dyskryminacji w UE wymagają zarówno wzmocnienia, jak i wsparcia. Wartości Unii Europejskiej, w tym równość, mogą stać się rzeczywistością tylko wtedy, gdy zostaną właściwie wdrożone w praktyce. Dlatego też dyrektywa ta jest ważna. Przyczynia się bowiem do realizacji celów Traktatów nie tylko w teorii, ale również w praktyce.

Ze względu na swoją szczególną rolę organy ds. równości są również zaangażowane w sprawy związane z miejscem pracy. W tej szczególnej sytuacji organy ds. równości powinny zawsze szanować autonomię, kompetencje i prerogatywy partnerów społecznych, a także uznane kompetencje wszystkich właściwych agencji rządowych, w tym inspektoratów pracy, sądów krajowych lub trybunałów ustawowych, zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.

Pierwsze organy ds. równości ustanowiono dyrektywą w sprawie równości rasowej (2000/43/WE). W trzech innych dyrektywach dotyczących równości organom ds. równości powierzono te same zadania w dziedzinach objętych zakresem tych dyrektyw, a mianowicie: w dyrektywie w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do towarów i usług (2004/113/WE), w dyrektywie w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia (2006/54/WE) oraz w dyrektywie w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek (2010/41/UE).

W 2018 r. Komisja wydała pozytywne zalecenie w sprawie wiążących norm dla organów ds. równości, w którym zaleciła państwom członkowskim zestaw środków służących poprawie niezależności i skuteczności ich odpowiednich organów ds. równości, w szczególności pod względem ich zdolności do zadbania o to, aby wszelkie dyskryminowane osoby i grupy mogły w pełni korzystać z przysługujących im praw.

Pomimo tych wysiłków w obowiązujących przepisach i zaleceniu z 2018 r. nie zapewniono jednak organom ds. równości wystarczających zasobów i narzędzi ani idealnych warunków prowadzenia działalności. Większości problemów, do których odniesiono się w zaleceniu z

2018 r., dotychczas nie rozwiązano. Ponadto warunki skutecznego funkcjonowania organów ds. równości różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. W rezultacie poziom ochrony obywateli przed dyskryminacją w Europie jest niejednorodny, asymetryczny i niespójny. Nie każdy jest chroniony zgodnie z tymi samymi normami. Należy to szybko skorygować, a różnice w poziomie ochrony między grupami osób w różnych państwach członkowskich muszą być przejrzyste.

Aby osiągnąć ten cel, potrzebne są solidne minimalne normy dla organów ds. równości. Podstawą dobrze funkcjonujących organów ds. równości w państwach demokratycznych jest niezależność tych organów. Organy ds. równości i ich pracownicy muszą być wolni od wszelkich ingerencji zewnętrznych, co należy zapewnić przy użyciu wszelkich możliwych zabezpieczeń. Organy ds. równości muszą być rzeczywiście w stanie zachować niezależność w swoich działaniach. W tym celu należy zagwarantować odpowiednie finansowanie, które odpowiada kwocie i charakterowi zadań organu ds. równości, co zbyt często nie ma miejsca. Organy ds. równości nigdy nie powinny musieć mierzyć się z tą samą, godną ubolewania sytuacją, z którą na przykład mierzą się Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) i szereg innych agencji, a mianowicie z niedoborem personelu i niewystarczającymi zasobami w sytuacji coraz większego obciążenia pracą i coraz liczniejszymi wnioskami o przeprowadzenie analiz.

Skuteczny organ ds. równości jest uprawniony do rozstrzygania sporów. Obecnie organy ds. równości w niektórych państwach członkowskich UE nie mają prawa do podejmowania czynności przed sądem. Organy ds. równości powinny mieć prawo do występowania w charakterze strony w postępowaniu, do przedkładania uwag sądowi lub do wszczynania postępowania lub uczestniczenia w nim w imieniu lub na rzecz ofiary lub ofiar.

Nie wszystkie sprawy trafiają jednak do sądu i nie powinno być takiej potrzeby. Aby dostępne były szybkie, przystępne cenowo, pozasądowe sposoby rozstrzygania sporów, państwa członkowskie powinny także zapewnić stronom możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu, np. w postępowaniu pojednawczym i mediacyjnym, które może prowadzić organ ds. równości lub inny istniejący specjalny podmiot niezwiązany z rządem.

Monitorowanie jest kluczowe dla zadbania o to, aby organy ds. równości rzeczywiście korzystały z praw przyznanych im na mocy tych przepisów. Komisja musi określić w drodze aktu wykonawczego wykaz wspólnych wskaźników służących monitorowaniu. W ramach tych prac Komisja powinna ściśle współpracować z innymi właściwymi instytutami. Komisja musi również regularnie oceniać sytuację w zakresie dyskryminacji w każdym państwie członkowskim.

Podobnie jak we wszystkich obszarach polityki, współpraca ma kluczowe znaczenie. Państwa członkowskie powinny zadbać o to, aby organy ds. równości były wyposażone w odpowiednie mechanizmy współpracy z innymi organami ds. równości w tym samym państwie członkowskim oraz z innymi właściwymi organami publicznymi i prywatnymi, w tym organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, a także z podmiotami w innych państwach członkowskich, oraz na poziomie unijnym i międzynarodowym. Samorządy lokalne powinny mieć możliwość zwrócenia się do organów ds. równości, gdy widzą przykłady dyskryminacji na szczeblu krajowym, a organy ds. równości powinny mieć również prawo do współpracy z EIGE, FRA i Equinetem, a także z partnerami społecznymi i inspektoratami pracy.

Zdecydowanie zbyt często prawa człowieka przysługujące obywatelom na całym kontynencie są lekceważone i ignorowane. Dzięki niniejszemu wnioskowi ustawodawczemu i ustanowionym w nim minimalnym normom obywatele we wszystkich państwach członkowskich będą mogli korzystać z większego poziomu ochrony przed dyskryminacją. Jednocześnie państwa członkowskie mogą stosować lub wprowadzać przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, które są korzystniejsze od minimalnych norm określonych w niniejszej dyrektywie. Nie ma czasu do stracenia – powodzenie tych przepisów jest kluczowe dla zachowania naszych podstawowych wartości unijnych.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCZYNI OTRZYMAŁA INFORMACJE

Zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu sprawozdawczyni oświadcza, że przy sporządzaniu projektu sprawozdania otrzymała informacje od następujących podmiotów lub osób::

Podmiot lub osoba
Europejska Konfederacja Niezależnych Związków Zawodowych.
Europejskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami
Europejska Sieć Krajowych Organów ds. Równości
Fiński Rzecznik ds. Równości

Powyższy wykaz został sporządzony na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawczyni.